Europaparlamentet
2024-2029

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

2024/0074(NLE)

19.11.2024

***

FÖRSLAG TILL REKOMMENDATION

om utkastet till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Serbien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Serbien
(08441/2024 – C10-0086/2024 – 2024/0074(NLE))

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Föredragande: Karlo Ressler

Teckenförklaring

*	Samrådsförfarande
***	Godkännandeförfarande
***I	Ordinarie lagstiftningsförfarande (första behandlingen)
***II	Ordinarie lagstiftningsförfarande (andra behandlingen)
***III	Ordinarie lagstiftningsförfarande (tredje behandlingen)

(Det angivna förfarandet baseras på den rättsliga grund som angetts i förslaget till akt.)

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION.....5

MOTIVERING 6

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om utkastet till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Serbien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Serbien
(08441/2024 – C10-0086/2024 – 2024/0074(NLE))

(Godkännande)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av utkastet till rådets beslut (08441/2024),

– med beaktande av utkastet till avtal mellan Europeiska unionen och Republiken Serbien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Serbien (08447/2024),

– med beaktande av den begäran om godkännande som rådet har lagt fram i enlighet med artiklarna 77.2 b och d och 79.2 c samt artikel 218.6 andra stycket a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (C10-0086/2024),

– med beaktande av artikel 107.1 och 107.4 samt artikel 117.7 i arbetsordningen,

– med beaktande av rekommendationen från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A10-0000/2024).

1. Europaparlamentet godkänner att avtalet ingås.

2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända parlamentets ståndpunkt till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

a) Bakgrund
Syftet med förslaget till rådets beslut är att godkänna statusavtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Serbien för insatser som genomförs av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (byrån) i Republiken Serbien i enlighet med förordning (EU) 2019/1896 om den europeiska gräns- och kustbevakningen.

En av byråns uppgifter är att samarbeta med tredjeländer på de områden som omfattas av förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen, ”bland annat genom att eventuellt operativt utplacera gränsförvaltningsenheter i tredjeländer”. Byrån får samarbeta med de myndigheter i tredjeländer som är behöriga i frågor som omfattas av förordningen i den utsträckning som krävs för att byrån ska kunna fullgöra sina uppgifter, och får genomföra åtgärder avseende europeisk integrerad gränsförvaltning på ett tredjelands territorium, förutsatt att tredjelandet har lämnat sitt samtycke.

Statusavtalet är avsett att omfatta alla aspekter som krävs för att byrån ska kunna genomföra sina insatser i tredjeländer. Under omständigheter som kräver utplacering av gränsförvaltningsenheter från den europeiska gräns- och kustbevakningens stående styrka i ett tredjeland där medlemmarna i enheterna kommer att utöva verkställande befogenheter, ska unionen, enligt artikel 73.3 i förordning (EU) 2019/1896, ingå ett statusavtal med det berörda tredjelandet.

I kommissionens meddelande COM(2021)0829 lade kommissionen, i enlighet med förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen och i överensstämmelse med artikel 76.1 i förordningen, fram den mall för statusavtal som avses i förordning (EU) 2019/1896 och som innehåller särskilda bestämmelser om insatser som genomförs på tredjeländers territorier. Statusavtalet med Republiken Serbien bygger på kommissionens mall.

Kommissionen informerade föredragandena den 16 oktober 2024 om de framsteg som gjorts i förhandlingarna om statusavtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Serbien. Den 14 november 2024 hölls också ett möte med berörda parter med inriktning på grundläggande rättigheter. Avtalet undertecknades den 25 juni 2024 i Belgrad (Serbien).

b) Föredragandens ståndpunkt
När migrations- och flyktingkrisen kulminerade 2015 kom hundratusentals asylsökande och migranter till Europeiska unionen via västra Balkan, och en av huvudrutterna för irreguljära blandade migrationsströmmar gick genom Republiken Serbien. Migrationstrycket på de västra Balkanrutterna var betydande under de kommande åren och skapade ett tryck vid EU:s yttre gränser, och ytterligare insatser har krävts för att kontrollera migrationsflödet på ett lagligt sätt, i enlighet med internationell och europeisk lagstiftning.

Föredraganden anser att ingåendet av formella, rättsligt bindande avtal inom ramen för samarbete med tredjeländer är avgörande för att säkerställa insyn i, offentlig granskning av och demokratisk tillsyn över sådant samarbete.

Ett strukturerat och varaktigt samarbete med tredjeländer är avgörande för att uppnå målen för den europeiska integrerade gränsförvaltningen. Detta samarbete bör syfta till att förbättra de europeiska gräns- och återvändandeförfarandena, underlätta informationsutbyte och riskanalys samt effektivisera återvändandeinsatserna. Dessutom bör det stödja tredjeländer vad gäller gränsförvaltning och migration, bland annat genom att den stående styrkan vid behov utplaceras för att skydda de yttre gränserna och säkerställa ett effektivt genomförande av unionens migrationspolitik. Att stärka gränsförvaltningen längs migrationsrutterna är avgörande för att minska antalet irreguljära inresor, ta itu med smugglarnas föränderliga taktik och minska riskerna i samband med människohandel och organiserad brottslighet. Det förstärkta operativa samarbete som inrättas genom avtalet kommer att spela en nyckelroll när det gäller att ta itu med irreguljär migration och förbättra den regionala säkerheten.

Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och Republiken Serbiens inrikesministerium ska följa bestämmelserna i förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen och säkerställa fullständig efterlevnad, också i fråga om grundläggande rättigheter. Under godkännandeprocessen i Europaparlamentet visade sig de förklaringar som lämnats av berörda parter om vikten av detta avtal vara tillfredsställande. Avtalet med Republiken Serbien och närvaron av tjänstemän från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån kommer att medföra ytterligare förfarandemässiga inslag i gränskontrollen, såsom screening och briefinginsatser samt skydd av de grundläggande rättigheterna. Med tanke på det stora antal människor som transiterar genom Republiken Serbien för att nå EU kommer detta avtal att stärka vårt stöd till regionala partner genom att tillhandahålla viktig sakkunskap för att hantera dessa migrationsströmmar på ett effektivt sätt. I enlighet med förordning (EU) 2019/1896 om den europeiska gräns- och kustbevakningen gör avtalet det möjligt för Frontex att genomföra gemensamma insatser och utplacera den europeiska gräns- och kustbevakningens stående styrka på serbiskt territorium, inbegripet landets gränser mot grannländer utanför EU.

Föredraganden anser avslutningsvis att det föreslagna statusavtalet är förenligt med mallen för statusavtal i kommissionens meddelande i fråga om innehåll och bestämmelser som bör ingå i det slutliga avtalet.

Eftersom detta avtal går in i genomförandefasen begär parlamentet att Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån skyndsamt informerar Europaparlamentet om de insatser som genomförs inom ramen för genomförandet av statusavtalet, och påminner byrån om dess skyldighet att ta med en utvärdering av samarbetet med tredjeländer i sina årsrapporter i enlighet med artikel 73.8 i förordning (EU) 2019/1896.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar föredraganden att parlamentet godkänner utkastet till rådets beslut.